

Akademie van kunsten is vooral elitair ideaal

De Akademie van Kunsten is een lofwaardig experiment. Desondanks is het zeer de vraag of dit instituut ooit het elitaire ideaal ontstijgt. De relevantie van kunst reikt namelijk veel verder dan de wetenschappen, de politiek en het belang van een groep geprivilegieerde kunstenaars. Die vooralsnog bovendien weinig blijkt geven van enige visie, te oordelen naar het artikel in het NRC van 24 april 2015.

Minister Jet Bussemaker wil af van de onverschilligheid tussen kunst en politiek. De kunstenaars willen gehoord worden, een lans breken voor outsider kunst, meer geld van de overheid voor boeken, een instituut waar men rekening mee houdt en een gelaagde maatschappij waarin zowel kunst is die een breed publiek aanspreekt als kunst die elitair is, 'omdat de elites het niveau hoog houden'. Alsof minister, KNAW en de kunstenaars nog nooit een inhoudelijk diepgaande dialoog met elkaar hebben gevoerd over doel, resultaat en weg waarlangs en evenmin ooit uit het raam hebben gekeken of de straat zijn overgestoken. Dit klinkt niet als een experiment maar als een elitair ideaal voor een beperkte groep mensen die langs elkaar heen praten. Wil de Akademie van kunsten concreet zoden aan de dijk zetten en niet na drie jaar een stille dood sterven dan is ook het bedrijfsleven een belangrijke partner bij dit experiment. Het is namelijk een uiterst relevant onderdeel van de Nederlandse samenleving en bovendien tamelijk doelgericht.

Volgens de site van de KNAW bestaat er tussen het werk van een wetenschappelijk onderzoeker en dat van een kunstenaar veel verwantschap. "Bij beide vormen verwondering en passie de belangrijkste drijfveren om excellentie te bereiken en is creativiteit een cruciaal medium om deze ambitie na te streven". Met als ronkende uitsmijter, "Zowel bij wetenschap als kunst is praktisch nut geen noodzaak, oorspronkelijkheid wel." Alsof andere beroepsgroepen geen verwondering, passie of oorspronkelijkheid nodig hebben omdat ze uitsluitend praktisch nuttig bezig dienen te zijn met het verdienen van geld.

Inderdaad is de wereld van de schone en beeldende kunsten een totaal andere dan die van het bedrijfsleven. Desondanks is ook voor bedrijven passie, creativiteit, verbeeldingskracht en oorspronkelijkheid fundamenteel. Sterker nog: zonder deze puur menselijke eigenschappen is geen enkel bedrijf of instelling, ongeacht aard en omvang, in staat tot innoveren, laat staan dat het de ontwikkelingen kan bijbenen. Een aantal bedrijven en instellingen heeft dat goed begrepen. Bouwbedrijf Heijmans ontwikkelde samen met kunstenaar Daan Roosegaarde de experimentele smart highway, in het Gelderse initiatief Kunst Werkt werken kunstenaars en bedrijven samen aan innovatieve oplossingen voor bepaalde vraagstukken en zo zijn er meer.

Gepassioneerde verwondering, bevlogenheid en creativiteit huizen namelijk niet in machines, computers, processen, protocollen, producten of economische wetmatigheden, maar is nog altijd voorbehouden aan de mens. Dat denkende, scheppende wezen, wiens denkbeelden, opvattingen en meningen over de wereld om hem heen veel meer invloed hebben op de kwaliteit en uitvoering van zijn werk als de competenties die hij heeft. Met kunst en de achterliggende gedachtewereld van kunstenaars boor je andere bronnen van kennis aan dan de gebruikelijke. En dat is voor het bedrijfsleven minstens zo belangrijk als voor de wetenschap. Het innovatieve vermogen van het Nederlandse bedrijfsleven is gediend met het welbewust en weloverwogen inzetten van kunst en de ideeën van kunstenaars in hun strategie en in hun voortbrengselen. Niet omdat kunst de waarheid in pacht heeft, maar omdat het werk van kunstenaars bedrijven en de mensen die daar werken in staat stellen relevante en nieuwe aspecten aan de realiteit van alledag toe te voegen en zich zo verder te ontwikkelen.

